

FeltOrnitologen

Årbok 2006 - 5.årgang

**Årskavalkade 2006:
Nok et minneverdig
år!**

Stoppested Fedje

**Laidback:
Den moderne
fototerrorisme**

**På ønskelisten:
Steppevipe**

**Retro:
Høna på Verdal'n**

**Marokko —
ørkenartenes
mekka!**

og mye mer...

FeltOrnitologen

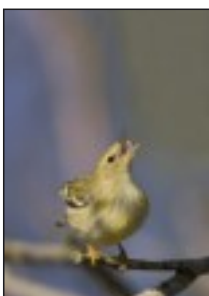
Årbok 2006 - 5. årgang

Hovedmålet for årboka er å bygge opp om FeltOrnitologenes formålsparagraf: Å formidle fugleobservasjoner, og fremme interessen for og kunnskapen om feltornitologi i Norge, med hovedvekt på sjeldne fugler. I realiteten betyr dette at årboka vil rette søkelyset mot feltornitologi i praksis i form av bestemmelsesartikler, presentasjon av sjeldne fugler i tekst og bilder, lokalitetsbeskrivelser med mer. Årboka kommer for tiden ut en gang i året. Man trenger ikke være medlem av FeltOrnitologene for å bestille årboka.

Innhold:

- s. 5—41 Årskavalkade
- s. 5 Uthaug — Norges beste polarsvømmesnipelokalitet?; Skjulte skatter i sivet
- s. 7 Returnerende amerikaner; Få vannpiplerker i 2006; Fantastisk glenteår; Trippel rødfoot
- s. 8 Hjelmfiskender på vift; Sitrongule vårfugler; Amursvale på Lista
- s. 9 2k gulbeinmåke fra Steinsvika, 1. mai
- s. 12 God vår for dvergterne; Årlig innslag?; Årets FO-årsmøtefugl
- s. 13 Enghaukmånedet mai; Nok en markpiplerke på Karmøy; Mairush dro med seg rødtopp
- s. 14 Egretter over hele landet; Telemarks første amerikakrikkand; Spennende trend
- s. 15 Nordlands andre ringand; Østsanger på Jomfruland; Silkehegrer i sørvest; Ny Onaart
- s. 16 Varslerøya Utsira; Bergens 15. ringnebbmåke; Kryssbare gulirisker
- s. 17 Hvitvingesvarterterne; En smak av invasjonen i Vest-Europa; Knallår!
- s. 18 Brakksvale i Finnmark
- s. 20 Trostesanger i Eigersund; Sibir-sommer; Ternemagneten Orreosen
- s. 21 Loer til besvær
- s. 23 Rovterne i Tønsberg; Amerikaner i Levanger; Blåvingeand i sommervarmen
- s. 24 Svarthodespurv på Utsira; Frøyas sultaner
- s. 25 Sensommervader; Norgesbronse i Nordland
- s. 26 Hordalandsgull på Voss; Eksklusiv japanstormsvale
- s. 27 Sjelden gjest i Sør-Norge; Sitronerler på høsten
- s. 28 Rosenstær; Smukkevatnet ble årets hotspot på Jæren
- s. 29 Hedmarksgull og Listasølv; Steppehauker i sør; Svartehavsmåker i fleng
- s. 30 Rosenstær; Østlige svartstruper i Midt-Norge
- s. 31 Nok et Hordalandsgull på Herdla; Østlig sanger med et godt år; Høst er piplerketid
- s. 32 Hvitpannevarsler på Utsira!
- s. 34 Polarsisik underart hornemanni; Etterlengt sanger
- s. 35 Fuglekongesangere på høsten; Mongolturteldue på Fedje, Hordaland, 11. oktober 2006
- s. 36 Sabinemåke på Titran
- s. 37 Nok en kryssbar blåstjert; Den nye vinterslageren?; Flere om våren, færre om høsten
- s. 38 Historien om Norges første svarthetteparula
- s. 40 Kun to stivhaleender; Stork på turné
- s. 41 Ukrysset natthege; Østlig gulerle på Jæren igjen
- s. 42 **Skåderprofilen:** Egil Ween — Høyt og lavt i 2006!
- s. 44 **Bombelokaliteter:** Stoppedet Fedje
- s. 47 **Laidback:** Den moderne fototerrorisme
- s. 52 **Utenlandstur:** Marokko — ørkenartenes Mekka!
- s. 60 **Arter på ønskelisten:** Steppevipe — Next Stop Norway!
- s. 62 **Kryssing:** Er gresset (og bieterene...) grønnere hos naboen?
- s. 68 **Teknikk:** Mobilknipsing gjennom tuben — Phonescoping
- s. 69 **Tilbake til fortiden:** Høna på Verdal`n

Forsidefoto:
Svarthetteparula

Foto:
Christian Tiller / www.fuglebilder.no

REDAKSJONEN:

Martin Eggen (redaktør)
Håvar Hveding
Håvard Eggen

STYRET I

FELTORNITOLOGENE:

Vegard Bunes (leder)
Jan Erik Berglihn (kasserer)
Martin Eggen (redaktør årbok)
Jørn Helge Magnussen (listekomité)
Ken Adelsten Jensen (søkerservice)
Eirik Nydal Adolfsen (sekretær)

KONTAKT:

Martin Eggen
Tlf: 905 65 108
calidriissuperstar@yahoo.no

Vegard Bunes (leder FeltOrnitologene)
909 82 723
dumetorum@yahoo.com

FeltOrnitologen er FeltOrnitologenes egen publikasjon.

Innholdet vil i stor grad være fokusert omkring sjeldne fugler i Norge.

Abonnement kan tegnes ved henvendelse til foreningen.

Ettertrykk er ønskelig og tillatt såfremt kilde oppgis. Ved ettertrykk av bilder og tegninger skal det innhentes tillatelse fra fotograf/tegner.

Layout & karter:
Frank Steinkjellå

Redaktøren har ordet

Våren 2007 er her, med nye muligheter. Vi ønsker det nye året velkommen med et tilbakeblikk på det gamle. Dette nummeret av FeltOrnitologen er spekket med bilder av fjorårets raritetsfunn. En rask gjennomgang bør være motivasjon til mange timer ute i løpet av året!

I tillegg inneholder dette nummeret de kjente spaltene, som "Arter på ønskelisten", "Tilbake til fortiden" og "Kryssing", samt en nyintroduksjon, nemlig "Skådeprofilen". Vi har i denne omgang valgt å fokusere på Egil Ween, som hadde et fantastisk år i 2006, og toppet årskrysslisten 2006. Vi håper dere finner mye godt stoff i dette nummeret.

I år vil jeg takke dere der ute spesielt. De som jeg har vært i kontakt med av dere har alle sammen vært svært villig til å bidra til å gjøre tidsskriftet til et presentabelt produkt, ved å skrive og stille opp med bilder.

Det virker som om FeltOrnitologen har fått et fotfeste i miljøet, og er et innslag som de fleste er opptatt av å beholde. Spesielt vil jeg takke Tor A. Olsen, Espen S. Nilsen, Vegard Bunes og Christian Tiller for hjelp og råd underveis.

Noen av dere vil oppleve å ha sendt inn bilder uten at disse har kommet på trykk. Dette er en naturlig følge av utvelgelsesprosessen underveis i arbeidet. Jeg håper likevel dere også i fremtiden sender inn bilder. Jeg henstiller folk til å dele minner av folk og kryssebegivenheter, dette er så langt en mangelvare. Generelt ved innsending av bilder: send i høy oppløsning, i .tif- eller .jpg-format, husk å få med dato og lokalitet, gjerne sammen med en liten kommentar til bildet. Litt ekstra informasjon fra fotografen gjør bladet og billedtekstene mye mer spennende!

På vegne av redaksjonen,
Martin Eggen
Redaktør

Medlemsinformasjon:

Pris for medlemskap og årsavgift i FO og BV-mobil er 275 kr per år.

Hvordan bli medlem?

Det som kreves for å bli tilkoblet systemet er at du har en mobiltelefon som kan sende e-post. Du må opprette en Online-adresse hos Telenor, be om e-post varsling til din mobiltelefon og legge inn e-postinnstillinger på telefonen. Dette er gratis så lenge du har abonnement hos Telenor. Meld deg deretter inn ved å ta kontakt med søkerservice på telefon 906 69 096.

Pr. dags dato er det kun Telenor som leverer en fullverdig tjeneste tilpasset BV-mobil i Norge.

Det tar kun minutter fra du er registrert hos oss til du er pålogget systemet. Eventuelle spørsmål rettes til: **Ken A. Jensen - kenjense@online.no** Tlf: 906 69 096

Husk å sende inn aktuelle observasjoner til NSKF og LRSK!

Bombevarsler'n

- når det smeller!

Hvitpannevarsler på Utsira!

Av Håvard Eggen og Vegard Bunes

I begynnelsen av oktober 2006 hadde rekordmange fuglefolk inntatt den sagnomsuste bombeøya Utsira. Med 23 olagull på merittlisten hvorav to i 2005 håpet alle at det ville skje igjen.

Nok en gullvarsler på Sira! Foto: Jan Kåre Ness

I 2005 var det Norges første brunvarsler og rubinstrupe som stjal showet. Mandag 2. oktober 2006 var det duket til jubileumsfest. Ikke bare var det ett års jubileum for brunvarsleren, men en av våre mer profilerte skådere rundet også 50 år. Men festen startet lenge før middag og gaveoverrekkelse på Dalanaustet. Litt ut på ettermiddagen kom det en beskjed om en varsler ved fotballbanen. Vel vitende om hva det KAN bety var det bare å komme seg av sted. Rogalendingen Oddbjørn Vervik var denne gang årsaken til massebevegelsen.

Oddbjørns egne ord: *Om kvelden skulle vi jo feire 50-årsdagen til Martin Dagsland. Ut på ettermiddagen sa jeg til kona at jeg tar meg en siste runde før det begynner å mørkne. Jeg hadde*

ikke noe spesielt mål for turen. Men etter en 40 minutters gåing endte jeg opp med å gå til granplantingen nord for fotballbanen. Der smeller det! Jeg får øye på en svart og hvit fugl i flukt mot høyre. Hiver opp kikkerten og ser at fuglen lander i den ytterste grana helt i hjørnet av plantningen. Studerer fuglen i håndkikkerten. Den er bare 10-15 meter i fra meg. Slank, lang hale, svart og hvit og med HVIT panne. Tankene går lynraskt tilbake til sommerferiene i Side i Tyrkia i 2003 og 2004. Der så jeg hvitpannevarsler flere ganger og jeg må jo innrømme at jeg straks følte at denne arten hadde jeg sett før og at det måtte være en hvitpannevarsler! Beskjeden var følgende. "BOMBE ved fotballbanen. Sannsynligvis HVIT-PANNEVARSLER. Kom opp så fort du kan." Mens jeg kavet med

mobilen lettet fuglen og fløy sørover. Jeg måtte opp i skråningen til høyre for plantningen

for å finne den igjen. Der stod jeg da folk begynte å ankomme med nytt kryss i blikket. Det var en

Foto: Vegard Bunes

Foto: Christian Tiller

Foto: Gunnar Gundersen

fantastisk opplevelse å se så mange lettere stressa fuglafolk komme for å ta fuglen i nærmere øyensyn. Jeg har sjelden sett en så glad og fornøyd gjeng. Da jeg noen minutter senere fikk vite at det var NORGESGULL ble det hele enda større. Tror og håper at funnet av denne "fjerdotten" gjorde sitt til at 50-årskalaset seinere på kvelden ble ekstra kjekt.

Hvitpannevarsleren er ikke bare en stor sjeldenhet for Norge. Dette var kun fjerde funn av arten i Nord-Europa etter funn fra Finland 1981, Sverige 1984 og Skottland 2005. Fuglen var stabil helt frem til 15. oktober. I tillegg ble det claimet en fra Scilly senere høsten 2006. Selv med en relativt sky oppførsel gav det to uker lange oppholdet flere muligheter for god dokumentasjon. Et tema som raskt dukket opp var alder og kjønn på fuglen. Den hadde noen få spor av vatring i brystet, men manglet dette på hode og rygg hvor den virket nærmest adult i drakten. Et spor av buffeflanker kunne også skimtes i visse

vinkler. De fire innerste håndsvingfjærene var ferske mens resten av vingen inklusiv tertialene var slitte og bleke. Kombinasjonen av disse karakterene ledet spekulasjonen til både 1K, 2K og 3K+.

Fuglen vakte også interesse utenfor Norge, og ble diskutert i diverse fora. Konklusjonen er fortsatt ikke gitt. Faktisk har den noe rare drakten ført til at ekspertene fortsatt ikke er enige om det er en 1K eller eldre fugl.

Det er vel ingen tvil om at den første uka i oktober er en av de råeste for store sjeldenheter på Utsira. Og merk deg datoen 2/10. Hva blir det neste?

Støtt våre
annonsører

Foto: Vegard Bunes